

Van: Agractie Nederland

Aan: Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht

Datum: 14 februari 2026

Onderwerp: zienswijze op het ontwerp Utrechts Programma voor het Landelijk Gebied (UPLG) en gerelateerde documenten

Inleiding

Agractie kiest ervoor om een gecombineerde zienswijze in te dienen op alle documenten die relevant zijn in het kader van het ontwerp UPLG. Waar onderstaand gesproken wordt over het ontwerp UPLG bedoelen wij impliciet ook de andere documenten waarop een zienswijze kan worden ingediend. Dat betreft de ontwerpwijzigingen van de Omgevingsvisie, de ontwerpwijzigingen van de Omgevingsverordening en het PlanMER.

Waarom (nu) een ontwerp UPLG

Agractie heeft vastgesteld dat Utrecht de enige provincie is die is doorgegaan met de ontwikkeling van een plan voor het landelijk gebied na ommekomst van het NPLG. Sterker nog, de provincie Utrecht heeft de opgaves voor Utrecht, zoals die neergelegd waren in het niet meer bestaande NPLG, als vertrekpunt genomen voor het ontwerp UPLG.

Agractie vraagt zich af waarom Utrecht niet heeft gewacht op nieuwe landelijke kaders voor de inrichting van het landelijk gebied. Weliswaar is er in november 2024 een brief van de minister van LNV naar de Tweede Kamer gestuurd over de Aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur, maar daarover heeft geen discussie in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Een tweede geplande brief van de minister van LNV aan de Tweede Kamer (juni/juli 2025) is nooit verstuurd. Wel is de inhoud van de brief van november 2024 terug te vinden in de onlangs verschenen ontwerp Nota Ruimte, maar die is nog niet vastgesteld. Kortom: Agractie vindt het voorbarig om nu met een ontwerp UPLG te komen.

Het argument dat de provincie een ontwerp UPLG moet maken omdat Utrecht op slot zit vanwege de stikstofproblematiek lijkt op het eerste oog valide, maar dat is het niet. In de eerste plaats is Utrecht niet uniek wat betreft het op slot zitten. Dat geldt voor heel Nederland. Het is wel de reden dat in vrijwel alle provincies gewerkt wordt aan plannen om de vergunningverlening los te trekken en handhaving van PAS melders en anderen te voorkomen. Het feit dat iedere provincie dat op een andere manier doet geeft al aan dat het probleem niet

provinciaal kan worden opgelost, laat staan dat daarvoor een ontwerp UPLG nodig is.

Rekenkundige ondergrens

Agractie is het volledig eens met de provincie Utrecht dat de handhaving van PAS melders en anderen moet worden voorkomen. Echter, dat gaat niet lukken met het stikstofplan dat onderdeel is van het ontwerp UPLG. Dat stikstofplan biedt binnen de huidige juridische kaders - denk aan de 21 december 2024 uitspraak van de Raad van State - geen enkele juridische garantie dat er vanaf 01-01-2027 weer vergunningen kunnen worden afgegeven. Het borgen van de ammoniakemissie via een plafond per hectare in 2035 en het treffen van stringente maatregelen in en rondom stikstofgevoelige habitats, betekent niet dat artikel 6 lid 3 buitenspel kan worden gezet.

“3. Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied.”

En in Nederland is juridisch gezien bij elk project met een emissie van meer dan 0,005 mol sprake van significante gevolgen. En zolang er in N 2000 gebieden sprake is van een (forse) overschrijding van de KDW (dat is juridisch gezien de maatstaf voor de staat van instandhouding van de natuur) lopen we aan tegen het additionaliteits-principe en mag het saldo van een saldogever niet als mitigerende maatregel gebruikt worden voor een project.

Maar wat dan wel? De minister van LNV heeft de provincies in een brief aan de Tweede Kamer al de ruimte gegeven om de op handen zijnde invoering van de rekenkundige ondergrens te gebruiken als middel om de handhaving van PAS melders e.a. voor zich uit te schuiven. We zeggen hierbij nadrukkelijk “voor zich uit te schuiven” omdat het nog even kan duren voor er ultieme duidelijkheid is over de juridische houdbaarheid van een rekenkundige ondergrens van 1 mol. Waarom maakt de provincie Utrecht geen gebruik van deze mogelijkheid?

Hoe Nederland dan wel van het slot te krijgen.

Agractie gelooft niet dat het stikstofplan, zoals opgenomen in het ontwerp UPLG, de vergunningverlening gaat lostrekken. Artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn, de rigide manier waarop die in Nederland door de Raad van State wordt uitgelegd, de onhaalbare KDW-doelstellingen in de Omgevingswet en het feit dat een berekende depositie van 0,005 mol op stikstofgevoelige natuur als een significant effect wordt aangemerkt, maakt dat elke reductie van stikstofemissie aan de natuur ten goede zal moeten komen en dus niet gebruikt kan worden voor

vergunningverlening aan PAS melders, interimmers en ander bedrijven zonder adequate vergunning en ook niet aan bedrijven die willen ontwikkelen. De zogeheten borging die voorzien is voor 2035 (maximale emissie per hectare van 40 kg NH₃) gaat dat probleem niet oplossen en zeker niet op korte termijn.

Agractie begrijpt dat de provincies, die verantwoordelijk zijn voor het al dan niet afgeven van natuurvergunningen, en ook aanlopen tegen handhavings- dan wel intrekingsverzoeken, iets willen ondernemen om van het stikstofsloot af te komen. Wij zijn echter tot de conclusie gekomen dat de provincies daartoe niet over de noodzakelijke instrumentaria beschikken. Daartoe zal het rijk de nodige stappen moeten nemen. Maar niet in de vorm zoals de MCEN voorstelt en dus ook niet in de vorm zoals opgenomen in de Bouwsteen van LTO, NAJK, IPO, VNG en UvW. Die oplossingsrichting, die overigens sterk lijkt op het Utrechtse stikstofplan, gaat tegen dezelfde problemen aanlopen als wij hierboven al schetsten.

De oplossing ligt wel in het inkaderen van het begrip significante effecten uit artikel 6 lid 3 van de habitatrichtlijn. Dat kan en gebeurt in Duitsland en wij zien niet in waarom dat in Nederland ook niet zou kunnen. Ons voorstel is om die inkadering te realiseren door het invoeren van significantiestroken van 250 meter langs stikstofgevoelige habitats (op hexagoonniveau). Uit wetenschappelijk onderzoek komt naar voren dat sprake is van een (aanzienlijke) depositie van stikstof binnen 250 meter van een bron, maar ook dat er op een grotere afstand geen causaal verband meer is aan te tonen tussen bron en effect op een stikstofgevoelige habitat; zoals de provincie Utrecht zelf trouwens ook aangeeft in het ontwerp UPLG. Het verschil met de door de provincie voorgestelde bufferzones is dat wij met significantiestroken aangeven dat binnen de stroken - in beginsel - sprake is van significante effecten, dat daarom een passende beoordeling moet worden gemaakt en een natuurvergunning nodig is **én** dat buiten de stroken geen sprake is van significante effecten, dat er geen passende beoordeling behoeft te worden gemaakt en dat dus geen natuurvergunning nodig is. Bij de bufferzones zoals genoemd in het ontwerp UPLG is buiten die zones nog steeds sprake van significante effecten en is een passende beoordeling en een natuurvergunning nodig.

Ons voorstel is wetenschappelijk onderbouwd en juridisch gecheckt. Voor de invoering van significantiestroken is geen wetswijziging nodig. Het kan geregeld worden via een aanpassing van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (zie bijlages) en dat zal het rijk moeten doen.

Agractie realiseert zich dat de invoering van significantiestroken alleen effect sorteert als gelijktijdig:

- De KDW-doelstellingen uit de Omgevingswet worden gehaald en vervangen door de al vastgestelde doelstellingen in de Natuur Herstel Verordening; dus niet vervangen door emissiereductiedoelstellingen;
- Het Greenpeace vonnis van tafel gaat (hoger beroep);
- Er per gebied nieuwe NDA's worden gemaakt, niet gebaseerd op modelberekeningen, maar op daadwerkelijke monitoring;
- Er op basis van deze nieuwe NDA's per gebied beheerplannen worden gemaakt met zowel herstel en/of beheermaatregelen in het gebied als bron maatregelen buiten het gebied. Wat betreft stikstofdepositie kan het gaan om zowel maatregelen binnen de 250 meter stroken (directe depositie) als om meer generieke maatregelen buiten die stroken (indirecte depositie), maar in het laatste geval moet dan wel duidelijk zijn dat er sprake is van gemeten indirecte depositie en niet van depositie op basis van modelberekeningen.

Uit uitspraken van het Europese Hof en van de Raad van State over de PAS valt af te leiden dat buiten de significantiestroken wel sprake moet zijn van een gestage dalende lijn wat betreft de emissies van NH₃ en NO_x, zeker waar het gebieden betreft met een hoge NH₃ en/of NO_x concentratie. In de veehouderij is al sinds 2018 sprake van zo'n dalende lijn door productieplafonds, afroming, opkoopregelingen en inplaatsings-verboden. In de habitatrichtlijn wordt overigens nergens aangegeven hoe steil die lijn naar beneden moet zijn.

Emissiereductiebeleid binnen de significantiestroken

Wat Agractie betreft moet binnen de stroken de waardevermindering van grond en gebouwen worden gecompenseerd en moet het trappetje van Remkes worden toegepast (innovatie, extensivering, verplaatsing, omschakeling, beëindiging). Op vrijwillige basis en met een beloning voor emissiereductie. En, de gronden dienen in agrarisch gebruik te blijven.

In dat verband vinden wij de rigide voorstellen van de provincie met betrekking tot de 250 meter bufferzones volstrekt overtrokken. Het is voor Agractie onbegrijpelijk waarom het uitrijden van dierlijke mest beperkt zou moeten worden tot 100 kg stikstof. En het niet meer mogen bemesten met kunstmest is een veel te rigoureuze maatregel die niet of nauwelijks bijdraagt aan de reductie van ammoniakemissie. Nog afgezien van het feit dat bufferzones principieel iets anders zijn dan significantiestroken verzoekt Agractie de provincie Utrecht met klem om af te zien van dwingende maatregelen en met de betrokken bedrijven in gesprek te gaan over emissiereductie op basis van de vrijwilligheid op basis van het trappetje van Remkes.

Emissiereductiebeleid buiten de stroken in het kader van de Agractie visie.

Zoals aangegeven, is in de veehouderij buiten de stroken al sinds 2018 sprake van een gestage emissiereductie. Over de mate waarin bronnen buiten de stroken bijdragen aan depositie op stikstofgevoelige gebieden bestaat nog veel onduidelijkheid. Dat betreft met name droge depositie. Wel lijkt het erop dat bij NH₃ de afstand tot een stikstofgevoelig gebied een rol speelt. Vanwege het feit dat op dit gebied nog veel onderzoek nodig is bepleit Agractie om in dit verband de nodige voorzichtigheid te betrachten en **zeker niet** te komen met emissienormen per hectare (grondgebonden veehouderij) en dierplaats (niet grondgebonden veehouderij), zoals aangegeven in het ontwerp UPLG. Wat **wel kan** is een positieve stimulans door het stimuleren van managementaanpassingen en innovatie, met name in gebieden die relatief dicht bij stikstofgevoelige habitats liggen. Daarin past ook het idee om Best Beschikbare Betaalbare Technieken te stimuleren en te implementeren bij bedrijfsontwikkeling. Idem om de aangekondigde brede beëindigingsregeling alleen toe te passen binnen 1000 meter van N gevoelige habitats (verdunning).

Het stikstofplan in het ontwerp UPLG

Het stikstofbeleid dat de provincie wil gaan voeren is vrijwel volledig gebaseerd op de in 2023 opgestelde Natuur Doel Analyses en het oordeel van de Ecologische Autoriteit daarover. Het grote probleem is dat deze basis (de NDA's) niet deugt. In de NDA's is niet terug te vinden dat er sprake is (geweest) van verslechtering ten opzichte van het referentiejaar (meestal 2004) en m.b.t. stikstof wordt verslechtering afgemeten aan de constatering dat de berekende depositie van stikstof met Aerius (ver) boven de KDW ligt. Het is onbestaanbaar dat op deze wankelende basis extreem vergaande maatregelen op het bordje van de agrarische sector worden gelegd.

Afgezien van het feit dat zowel de KDW's als zodanig, als de berekening van de deposities zeer discutabel zijn (rapport Ronald Meester), vindt ook de Ecologische Autoriteit dat de NDA's tekortschieten (zie Technische Briefing aan Tweede Kamer d.d. 09-12-2024). Dat de Ecologische Autoriteit desondanks in een rapport van 26 januari 2024 ("Doen wat moet én kan") concludeert dat de NDA's voldoende aanwijzingen geven om te concluderen dat het slecht gaat met de natuur en dat dit in zeer belangrijke mate aan stikstof ligt, is een gotspe.

Het stikstofplan in het ontwerp UPLG is volledig op deze framing gebaseerd. Niet alleen wat betreft de stringente beperkingen in de 250m bufferzones, de aanpak van piekbelasters buiten de zones, de emissienorm van 40 kg NH₃ per hectare in 2035 voor de grondgebonden veehouderij, de emissienormen voor de niet-grondgebonden veehouderij, maar ook de uitbreiding van Natura 2000 gebieden

met zowel gronden in, als gronden buiten Natura 2000 gebieden, waarbij voor zogenoemde essentiële percelen zelfs onteigening dreigt.

Op deze grondslag wijst Agractie de voorgenomen maatregelen in het ontwerp UPLG, met als basis deze NDA's, nadrukkelijk van de hand. Het is niet alleen beleidsmatig onjuist maar ook volstrekt onrechtvaardig.

Agractie is van mening dat sprake is van een extreme oprekking van opgaves op het gebied van natuur die niet gebaseerd zijn op de juiste uitgangspunten. De stikstofmaatregelen in het ontwerp UPLG zijn om die reden niet effectief wat betreft het bereiken van instandhoudingsdoelstellingen terwijl ze tegelijkertijd wel een enorme impact hebben op het landelijk gebied in de provincie Utrecht, in het bijzonder op de land- en tuinbouwsector. Dat blijkt onder meer uit de quick scan die de WUR heeft uitgevoerd.

Overigens merken wij hierover op dat er alleen een quick scan is gemaakt voor de melkveehouderij. Impactanalyses voor andere sectoren zijn niet gemaakt en dat geldt ook voor de impact op de toeleverende, verwerkende en dienstverlenende sectoren. Het niet uitvoeren van een complete sociaaleconomische impactanalyse en de uitkomsten daarvan mee te wegen bij het formuleren van een maatregelpakket zien wij als onbehoorlijk bestuur, onrechtmatig en juridisch onhoudbaar.

In dit kader is de provincie blijkbaar volledig voorbijgegaan aan artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn.

“3. In de op grond van deze richtlijn genomen maatregelen wordt rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.”

Op geen enkele wijze heeft de provincie Utrecht een afweging gemaakt tussen de opgaves op het gebied van natuur – en dat geldt feitelijk ook voor water, bodem en klimaat – en de belangen van het landelijk gebied, in het bijzonder de belangen van de agrarische sector. En die belangen gaan verder dan het belang van individuele agrariërs. We zetten de belangen even op een rij:

- a. De provincie heeft de mond vol over het bieden van perspectief aan boeren en tuinders. Blijkbaar hanteert de provincie een andere definitie van perspectief bieden dan boeren en tuinders, want dat perspectief wordt niet geboden. Het ontwerp UPLG ademt beëindigen – al dan niet gedwongen - en extensiveren. In het laatste geval is het perspectief de staatsruif, waarvan we niet weten of en hoelang die gevuld is/blijft, ergo er dus geen sprake is geborgde financiering en er ook geen mitigerende maatregelen zijn voorzien voor het geval de benodigde financiering niet rondkomt.

- b. Uitvoering van het ontwerp UPLG leidt tot aanzienlijk minder voedselproductie in de provincie Utrecht. Dat heeft grote consequenties voor de toeleverende, verwerkende en dienstverlenende sectoren en dus op termijn ook weer voor de primaire sectoren. Hiervoor is geen compensatie voorzien en dat vinden wij onaanvaardbaar.
Het gaat niet op deze problematiek door te schuiven naar Nederland als geheel en/of naar Europa. Als het ontwerp UPLG maatgevend zou worden voor de rest van Nederland (en dat zou zo maar kunnen), dan daalt de voedselproductie in heel Nederland disproportioneel. In het licht van de verwachte groei van de bevolking in Nederland naar ongeveer 20 miljoen inwoners in 2050 en de geopolitieke situatie is dat onverantwoord.
- c. De agrarische sector in Nederland draagt maar liefst bijna 30 % bij aan het nationaal inkomen, gerelateerd aan de totale maakindustrie. Die sector is dus één van de pijlers onder de Nederlandse economie. In de totale sector (inclusief toelevering, verwerking, dienstverlening enz.) werken maar liefst ongeveer 500.000 mensen. De provincie Utrecht kan zich niet aan de verantwoordelijkheid onttrekken om haar bijdrage daaraan te blijven leveren.
- d. De impact op de leefbaarheid van het platteland wordt volstrekt onderschat. Minder agrariërs, betekent minder bedrijvigheid, minder voorzieningen, minder sociale cohesie enz. Vaak wordt geschermd met de mantra dat mensen mooie natuur om zich heen willen hebben. Maar feitelijk bedoelen mensen dat ze een mooi landschap om zich heen willen hebben, waarin ze kunnen recreëren. Dat is iets anders dan specifieke natuur in natuurgebieden, waarin mensen vaak niet eens mogen komen.

Tussenconclusies

Het in het ontwerp UPLG opgenomen stikstofbeleid is enerzijds gebaseerd op verkeerde uitgangspunten (NDA's en EA) en leidt anderzijds niet tot het lostrekken van de vergunningen in de provincie Utrecht. Wat betreft het voorkomen van handhaving en intrekkingen kan de provincie voorlopig verwijzen naar de aangekondigde verruiming van de rekenkundige ondergrens.

Agractie realiseert zich dat over deze verruiming nog geen juridische zekerheid bestaat en dringt er daarom bij de provincie op aan om samen met Agractie bij de (nieuwe) regering te pleiten voor de inkadering van het begrip significante effecten in artikel 6 lid 3 van de Habitat Richtlijn, inclusief de daarbij behorende aanvullende beleidsmaatregelen zoals hierboven beschreven en niet als provincie eigenstandig deze onrealistische maatregelen door te voeren.

Tegelijkertijd kan de provincie – vooruitlopend op de Handreiking – alvast voorbereidingen treffen voor het opstellen van nieuwe adequate NDA's gebaseerd op daadwerkelijke monitoring.

Agractie dringt er bij de provincie op aan opnieuw te kijken naar de opgaves voor de natuur, zich bij de invulling van die opgaves te baseren op de werkelijke staat van instandhouding en vanuit die optiek te kijken naar maatregelen waarvan zeker is dat ze effectief zijn en die maatregelen te toetsen aan artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn.

Met andere woorden: het ontwerp UPLG moet terug naar de tekentafel.

Opgaves op het gebied van water, bodem en klimaat

Ook wat betreft de invulling van de opgaves op het gebied van water, bodem en klimaat zet de provincie ten onrechte provinciale koppen op Europees beleid. Ergerlijk is dat de provincie zich bij het formuleren van maatregelen in deze baseert op het niet meer bestaande NPLG. Wat heeft de provincie er toe gebracht om in dit opzicht vooruit te lopen op landelijke kaders? Waarom is de provincie de opgaves uit het niet meer bestaande NPLG blijven hanteren als uitgangspunt voor het formuleren van maatregelen? Ook hier doet zich de vraag voor waarom er geen belangenafweging heeft plaatsgevonden.

Specifieke punten.

- a. Agractie begrijpt niet waarom de provincie ervoor gekozen heeft om bufferzones rond gehele N 2000 gebieden te leggen. Waarom niet enkel rond stikstofgevoelige habitats?
- b. Waarom heeft de provincie niet gekozen voor een stimulerend beleid om de emissie binnen de bufferzones terug te dringen? NB Er zijn ook emissiearme aanwendungsmethoden.
- c. Wat is het nut van het aanpakken van zogeheten piekbelasters? De LBV en de LBV+ hebben geleerd dat de kosteneffectiviteit van dergelijke maatregelen zeer gering is.
- d. Waarom heeft de provincie gekozen voor een reductiepercentage van 46 %, zijnde de bovenkant van de door de MCEN aangegeven bandbreedte van 42-46 %?
- e. Wat is de kosteneffectiviteit van het opleggen van een hectarenorm voor grondgebonden bedrijven (40 kg in 2035) en emissienormen voor de niet-grondgebonden veehouderij per 2035. Waarom niet meer gebiedsgericht kijken en werken met een beloning voor het reduceren van emissies? Wat betreft de norm voor niet-grondgebonden bedrijven; is er wel rekening gehouden met de toekomstige welzijnseisen voor deze sectoren?

- f. Waarom wordt er vooruitgelopen op nog vast te stellen instandhoudingsdoelstellingen (nieuwe natuurdoelen) voor wat betreft oppervlakte van habitats in N 2000 gebieden, door gebieden/percelen aan te wijzen waar bedrijven/percelen – al dan niet via onteigening – dienen te worden opgekocht?
- g. De provincie wil in 2027 weer vergunningen gaan afgeven, bij voorrang aan PAS melders. Uit de stukken blijkt echter op geen enkele manier op welke wijze de provincie dat wil gaan doen. Het woord doelvoorschriftenvergunning wordt gebruikt, maar onduidelijk is wat hiermee wordt bedoeld. Dit nog afgezien van het feit dat de provincie geen garantie kan afgeven of dit juridisch houdbaar is.
- h. Waarom wordt niet overwogen de afspraken met het rijk over extra natuur en extra bos in het kader van NNN en de bossenstrategie te herzien in het licht van het belang van de Nederlandse voedselproductie?
- i. Waarom moet er in het oosten van de provincie 15 – 40 meter grond langs beken worden opgekocht (eventueel onteigend) om deze weer te laten meanderen? Is dit niet een provinciale kop op Europees beleid?
- j. Langs diezelfde beken dreigen ook nog extensiveringszones van 100 – 250 meter (langs beide kanten) te worden ingesteld. Wat is het nut hiervan wetende dat de waterkwaliteit in de beken in het algemeen goed is en – voor zover nog niet op orde – de landbouw daarvoor niet verantwoordelijk is. Daarnaast voert de minister van LNV specifiek beleid voor de land- en tuinbouw waar het gaat om eventuele problemen op het gebied van de nutriënten N en P via het instellen van aandachtsgebieden.
- k. Waarom loopt de provincie vooruit op nationale besluitvorming over groenblauwe dooradering (5 % resp. 10 % van het landelijke gebied) en blijft zij uitgaan van de opgaves uit het niet meer bestaande NPLG?
- l. Waarom loopt de provincie wat betreft de Utrechtse Heuvelrug al vooruit op het nog op te stellen natuurherstelplan in het kader van de Natuur Herstel Verordening?
- m. Agractie maakt zich niet alleen zorgen over de impact van het ontwerp UPLG voor de periode tot 2035, maar ook over de bizarre opgaves voor 2050. Maar liefst 2.500 ha extra natuur en nog eens 43.000 hectare agrarisch natuur op een totale oppervlakte van 65.000 à 70.000 hectare landbouwgrond. Dit kan niet waar zijn!
- n. De WUR heeft aangegeven dat zij in een kort tijdsbestek een quick scan moest maken over de economische impact van de maatregelen. Aangegeven is dat men dit moest doen op basis van een 90 % versie van het plan. De cijfers uit die quick scan laten zien dat de bedrijfseconomische effecten al zeer groot zijn. Nadien is het plan op onderdelen nog aangescherpt. Agractie is van mening dat er een gedegen impactanalyse

gedaan moet worden, niet alleen naar de effecten op bedrijfsniveau maar ook naar de sociaal - economische effecten op provinciaal niveau (inclusief toeleverende, verwerkende en dienstverlenende sectoren) en naar de effecten op de voedselproductie in de provincie.

- o. Voor het onderwerp gewasbeschermingsmiddelen verwijzen wij in dit verband naar de zienswijze van de NFO.

Veenweidegebieden

Een groot deel van de provincie Utrecht bestaat uit veenweidegebieden. In die gebieden is zowel onder agrariërs als onder burgers enorme commotie ontstaan over de plannen van de provincie om het waterpeil in die gebieden op te hogen naar +/- 40 cm onder het maaiveld en in sommige gebieden zelfs tot +/- 20 cm onder het maaiveld. De achterliggende reden voor deze maatregelen is gelegen in het tegengaan van verzakking van de bodem en het leveren van een bijdrage aan de klimaatopgave (minder CO₂ uitstoot).

Agractie is van mening dat de klimaatopgave voor Nederland als geheel opnieuw tegen het licht moet worden gehouden. Dat geldt dus ook voor het landbouwaandeel in die opgave en de specifieke opgave voor de veenweidegebieden.

De besluitvorming over het waterpeil in veenweidegebieden berust bij de waterschappen. En naar onze mening moet dat ook zo blijven. Waterschappen zijn heel goed in staat om afgewogen (rekening houdend met alle belangen) besluiten te nemen over de waterpeilen. Het heeft geen pas om daar als provincie meer grip op te krijgen via een bestemmingsverandering van de veenweidegebieden.

Dat wil overigens niet zeggen dat wij het in alle gevallen eens zijn met de waterschappen. Agractie maakt zich grote zorgen over de onduidelijkheid over de normstelling van oppervlaktewateren en over de wijze waarop zowel grond- als oppervlaktewater wordt gemonitord. Het kan naar onze mening niet zo zijn dat waterschappen in deze verschillende normen hanteren.

Waar de provincie aan voorbij lijkt te zijn gegaan is aan de lock-ins tussen enerzijds de gewenste peilverhogingen en anderzijds doelstellingen m.b.t. emissiereductie en m.b.t. weidevogelbeheer.

Een hoger waterpeil leidt ertoe dat koeien later in het voorjaar naar buiten kunnen en eerder in het najaar weer opgestald moeten worden (minder weidegang). Bij veldbewerkingen doet zich hetzelfde probleem voor. Dit staat haaks op de gedachte dat het emissieplafond van 40 kg per hectare behaald zou kunnen worden door meer weidegang. Ook weidevogelbeheer wordt veel lastiger wanneer land beweid of bewerkt wordt in de broedperiode van weidevogels.

En heeft de provincie wel rekening gehouden met de nadelige effecten van een peilverhoging op andere broeikasgassen zoals methaan en lachgas?

Kortom, bij de plannen van de provincie op het gebied van de waterstanden in het veenweidegebied ontbreekt het aan realiteitszin. Het mag dan zo zijn dat gebiedsprocessen m.b.t. waterpeilen te langzaam gaan in de ogen van de provincie, gedragen besluiten zijn in de regel effectiever dan van bovenaf opgelegde besluiten die veel weerstand oproepen.

Resumerend maakt Agractie bezwaar tegen het beleid voor het gehele veenweidegebied en moet het ontwerp UPLG ook wat betreft dit onderwerp terug naar de tekentafel.

Eindconclusie

Het ontwerp UPLG en de daarop gebaseerde Verordening mogen in deze vorm niet worden vastgesteld. Het ontwerp UPLG is gebaseerd op ondeugdelijke uitgangspunten, er heeft geen alomvattende toetsing plaatsgevonden aan artikel 2 lid 3 van de Habitatrichtlijn en er heeft geen belangenafweging plaatsgevonden tussen de opgaves voor natuur, water, bodem en klimaat, de belangen van de agrarische sector (inclusief toelevering, verwerking en dienstverlening) en het belang van de voedselproductie. En ook niet wat betreft de leefbaarheid van het platteland.

Het ontwerp UPLG moet terug naar de tekentafel!

Alien van Zijtveld

Voorzitter Agractie Nederland